

Lapsilähtöinen

työskentely

- välineitä ja menetelmiä lastensuojeluun

Lupaus lapselle ®

25.-26.4.07
Helsinki

Pesäpuu ry
Lastensuojelun
erityisosaamisen keskus

www.pesapuu.fi

II päivän teema:

KOHTAAMISIA LAPSEN ELÄMÄNTARINAN ÄÄRELLÄ

Lapsi haluaa tulla löydetyksi

– tarinallisuus lastensuojelussa

Johanna Barkman, Pesäpuu ry

Narratiivinen näkökulma

Narratiivisen lähestymistavan kohteina ovat tarinat ja tarinan kertominen; ihmisten käsityksiä itsestään ja heidän kokemuksiaan tutkitaan tarinoina.

- **Keskustelua** (dialogia) itsensä ja kuulijoiden kanssa omasta elämästä, arvoista, valinnoista, työstä, motiiveista, ihmissuhteista...
- **Neuvottelua ja arviointia** (itsereflektiota) omista tulkinnoista suhteessa elettyyn elämään, nykyhetkeen ja tulevaisuuteen
- **Järjestämistä ja rakentamista** kokemuksista tarinan, joka on ehjä selonteko itsestä ja elämästä

(mm. Heikinheimo & Tasola 04; Hänninen, 1999; Vilkko, 1988)

Elämäntarina

Kuka minä olen?

Mihin minä kuulun?

Miten minä elän?

- Ihminen tarvitsee monipuolisen ja riittävän ristiriidattoman tarinan itsestään.
- Elämäntarinamme syntyy henkilökohtaisista kertomuksistamme, jotka muokkaantuvat vuorovaikutuksessa toisen ihmisten ja kulttuuristen mallitarinoiden avulla

(mm Arvilammi 1998; Bardy & Känkänen 2005; Hänninen, 1999)

Haasteet lastensuojelussa 1/2

Identiteettin syntyminen edellyttää jo lapsuuden kokemusten johdonmukaisuutta, jatkuvuutta ja samuutta:
"voin olla oma itseni"

- Lapsuuden kokemusten repaleisuus asettaa rajoituksensa oman itsen kokemiselle: hankala tavoittaa sitä "kuka minä olen"
- Pakotettu identiteetti: lapsi joutuu uhatuksi ja/tai pois juuriltaan
- Vaurioitunut kiintymyssuhde – kasvun ja kehityksen suurin riskitekijä?
- Miten lapsi säilyttää kiinnostuksen omaa elämäänsä kohtaan ettei hän putoaisi useilta eri elämänosa-alueilta yhtä aikaa

Haasteet lastensuojelussa 2/2

Alati vaihtuvat aikuiset – kuka työskentelee lapsen kanssa?

- Oikeus omiin tunteisiin, ajatuksiin ja tarpeisiin?
- Oikeus tulla ymmärretyksi ja hyväksytyksi?
- Oikeus omaan elämäntarinaan?

”Jatkuvuus on elämän lohduttavin lahja.”

Reko Lundán

Kiintymyssuhde elämäntarinan punaisena lankana

Varhainen vuorovaikutus luo viitekehyyksen, jonka avulla lapsi sisäistää tarinan itsestään, tärkeistä ihmisistään sekä vuorovaikutuksestaan heidän kanssaan.

Miten paljon turvaa ja luottamusta lapsen ja aikuisen välisessä suhteessa on?

Miten tarpeisiin ja tunteisiin on vastattu?

- Omien tunteiden ja ajatusten omistaminen luo vahvan tunteen omasta identiteetistä

Mielekäs ja hyvä elämä?

Kiinnostava tulevaisuus?

Haaaveet ja toiveet?

Tarinat kesyttävät kokemuksia 1/2

Omien elämäntarinoiden hahmottaminen

- lisää ymmärrystä nykyhetkeen ja elettyyn elämään
  - o lapsi pääsee jakamaan kokemaansa
  - o ilman aikuisen tukea ajatukset ja tunteet voivat jäädä hahmottomiksi
- tarjoaa tien kohti vaihtoehtoisia tulevaisuudentarinoita
  - o lapsi voi rakentaa tulevaisuuttaan voimavaroistaan käsin

Tarinat kesyttävät kokemuksia 2/2

Keskeistä on elämäntapahtumien ja niihin liittyvien tunteiden ja ajatusten punoutuminen yhtenäiseksi ja aikamääräiseksi elämäntarinaksi.

- vahvat tunnemerkit asetautuvat muistettavaksi

Voinko levätä
menneisyydessäni?
(G. Bachelard: Tilan poetiikka)

Lapsi tarvitsee paljon iloa, naurua ja onnistumisen kokemuksia.

- Aikuinen tarjoaa lapselle turvapaikan, josta käsin lapsi voi matkata omaan elämäntarinaansa.
- "Todellisella hyvällä ololla on menneisyys."
(G. Bachelard: Tilan poetiikka)